

***Pentru Bus,
pentru Larroque și Salgado,
pentru Annabelle și Sylvie,
și pentru mine!***

Pentru Françoise,

Pentru mine!

Contează mai puțin că nu observăm la fel peisajul identic pe care îl privim. Important este să îl privim împreună. El probabil că ar vedea colinele care îi amintesc de copilărie, de chipuri fericite sau de suferințe, ar vedea un mod de viață care curge la fel tot mereu, și-ar aminti de prospețimea, de aromele familiare, de tristeți, de suferințe și de amintiri. Eu aș vedea zări amețitoare [...]. El voia să se impregneze [cu locul acela] oricând putea, căci știa că va trăi acolo mult timp, eu voiam să mă impregnez [cu locul acela] pentru că știam că urma să îl părăsesc în curând.

Patrick Manoukian, *Vremea călătoriei.*
Mică discuție despre nonșalanță și virtuțile etapei,
Editura Transboréal, 2011 și 2014.

Prefață

Primele mele 200 de pagini le-am scris la 15 ani, dar nu am fost publicat decât la 65. Cu toate acestea, nu am încetat niciodată să scriu. Vreo douăzeci de povestiri, pe puțin. Dar ispita călătoriilor, crearea și apoi gestionarea a două companii, o familie iubitoare deci implicată, un pic de nepăsare, și foile au ajuns care încotro. În genți de călătorie, pe o etajeră între cărți, într-un sertar sub carnetul de cecuri...

Frumoasa poveste din acest roman polițist a apărut dintr-o supărare afectuoasă și dintr-o dulce bravadă. Când fica noastră cea mică a ajuns la vârsta potrivită, am început să îi dau să citească ceea ce scriam. Ba trei pagini dintr-un roman de dragoste, ba opt pagini dintr-un *thriller*... Zoé citea, cu mândrie sper, aceste fragmente ale mele. Până în ziua când, la 19 ani, s-a mutat la Buenos Aires, în Argentina. I-am propus atunci să continui să-i trimit fragmentele mele de povesti, prin e-mail, dar a refuzat. Sătulă să nu știe niciodată continuarea, dezamăgită că mă complac în acest abandon literar, în această nonșalanță creativă. Într-o supărare afectuoasă, ea a decis că nu mai citește nimic dacă nu sunt publicat. Și eu, într-o dulce bravadă, îi răspund că, în acest caz, voi scrie și voi publica două cărți pe an, fiecare într-un gen diferit, și fiecare sub un pseudonim diferit. Și se pare că aproape am reușit. Un eseu despre filosofia mea de călătorie și un roman picaresc [de aventuri] pentru tineri în 2011, apoi un „roman brazilian”, mai literar și încă nepublicat, și acest roman polițist mongol în 2012. Și iată că succesul îmi cade în brațe la vârsta la care abia îl mai

pot duce. Apoi sunt întrebat: de ce acest roman polițist? Și răspund: pentru că era al patrulea pe listă. Pentru 2013 prevăzusem o mare saga istorică despre Armenia și un „roman de societate”, dar editorul meu mi-a cerut un alt Yeruldelgger, pe care îl aveam scris încă dinainte de a-l fi publicat pe primul. Iată-mă deci la al doilea roman polițist, așa că încep întrebările despre ce autori m-au inspirat. În romanul meu unii regăsesc influențe de la... sau de la... ba chiar și de la..., o atmosferă ca la unul, un stil ca la altul... și eu care trebuie să răspund că nu am nicio cultură a romanului polițist. Că doar din întâmplare și în urma unei provocări, am ajuns autor de romane polițiste. Că m-am oprit la Forsyth, Le Carré și Ludlum – și asta, încă din anii '70!

Dar acum apare acest bătrân „tânăr autor” care în opt luni înșfacă opt premii ale cititorilor pentru romane polițiste, inclusiv prestigioasele *Quais du polar*, *SNCF du polar*, și *Elle*, așa că toată lumea este brusc interesată de mine. Sunt sau nu mongol? Eu – care sunt un parizian din Armenia. Unde scriu? La locul de muncă. Cum? Fără niciun plan și din prima. Cu ce viteză? Destul de repede, cam o duzină de pagini pe zi. Ce fel de documentare pentru roman? Niciuna, în afara amintirilor din călătoriile și din lecturi, plus câteva verificări în timpul scrisului. Apoi încep încercările de catalogare: „Etno-policier” vă sună bine? Bineînțeles că nu, dar ar merge „scriitor voiajor” autor de „romane polițiste nomade”. De altfel, asta m-a sedus la scrierea acestui roman polițist mongol: perioada de dezvoltare a intrigii, sporovăiala cu personajele, evocarea călătoriilor mele. În sintagma „roman polițist” apare în special și în primul rând cuvântul „roman”.

Și apoi, bineînțeles, mi se cere rețeta succesului. Cel puțin în cazul meu. Atunci dau două răspunsuri. Primul este că o intrigă bună se construiește în jurul unor sentimente și emoții universale evocate prin povestirea unor destine individuale. Nu mai țin minte unde am auzit această idee, nici de la cine, dar subscriu. Al doilea îl am de la un client devenit prieten, care cere de la agenția mea ca fiecare propunere să fie relevantă și surprinzătoare. Dacă este doar relevan-

tă, atunci este banală, iar dacă este doar surprinzătoare, este în afara subiectului. O idee relevantă și surprinzătoare devine puternică. Asta mi-a plăcut să fac și din *Yeruldelgger*: un roman polițist relevant și surprinzător.

Dar adevărata rețetă a succesului, dacă există, s-ar putea explica prin simpla bucurie de a scrie și de a fi citit de oameni care, la rândul lor, ar trebui să resimtă o bucurie. O bucurie comparabilă. Sau o bucurie diferită. O bucurie care mie îmi scapă, și care sunt fericit că de acum le aparține.

Ian Manook, noiembrie 2014
(traducere de Petru Frandin)

1

Un soi de bucurie

Yeruldelgger se uita la obiect și nu înțelegea. Mai întâi, scrutase neîncrezător întreaga imensitate a stepelor Delgerkhaanului, care îi înconjurau ca niște oceane de ierburi sălbatice în unduirea lor irizată de suflarea vântului. Pentru un lung răstimp încercase în tăcere să se convingă că era chiar acolo, în acel loc în care se afla. Acolo era. În inima distanțelor infinite, în sudul provinciei Khentii și la sute de kilometri de orice ar fi putut cătuși de puțin justifica prezența nefirească a unui astfel de obiect.

Polițistul de district se ținea respectuos la un metru în urma lui. Familia de nomazi care îl alertase, la câțiva metri în față. Toți erau cu ochii pe el, așteptând o explicație satisfăcătoare în privința acestui obiect care răsărea din pământ, perpendicular pe linia orizontului. Yeruldelgger trăsesese aer adânc în piept, își frământase fața obosită cu palmele lui mari, apoi se așezase pe vine în fața obiectului, ca să îl poată studia mai îndeaproape.

Se simțea consumat, epuizat, stors parcă de puteri de toată această viață a lui de polițai pe care, de fapt, nu o mai putea stăpâni cu adevărat. De dimineață fusese trimis să ancheteze în legătură cu trei cadavre care fuseseră ciopârțite cu cutterul în cantina unei uzine chinezești din mahalaua Ulan-Batorului, iar cinci ore mai târziu se trezise în mijlocul stepei, incapabil să priceapă, măcar, de ce fusese trimis

tocmai până aici. Ar fi preferat de o mie de ori să rămână în oraș cu echipa lui și să investigheze problema cadavrelor de chinezi. Știa din experiență și după prezența adrenalinei că prima oră la locul crimei e totdeauna hotărâtoare. Nu era deloc încântat să nu fie acolo, deși avea toată încrederea în inspectorul Oyun, pe care o desemnase să-i țină locul. Știa meserie și urma să-l informeze, în caz de nevoie.

Polițistul de district nu îndrăznise să se lase pe vine lângă el. Rămăsese în picioare, pe jumătate aplecat, cu genunchii îndoțiți și spațele frânt în două. Dar, spre deosebire de Yeruldelgger, el nu căuta să înțeleagă. Îl aștepta pe comisarul din capitală să o facă. Nomazii, însă, se pusese ră jos odată cu acesta. Capul familiei era, probabil, bunicul celor mici, lumina soarelui îi cutase chipul ascuns sub tradiționala pălărie ascuțită. Purta un *deel*¹ vechi făcut dintr-o țesătură verde cu aspect satinat, plin de broderii galbene, și cizme de călărie din piele. Femeia era îmbrăcată cu un mantou murdar de culoare albastru deschis, strâns în talie cu o centură groasă de satin roz. Era cu mult mai tânără decât bărbatul. Urmău cei trei copii, aliniați în scara măgarului, roșu, galben și verde: doi băieței mai mari și la urmă, cea mai micuță, o fetiță. Comisarul estima că între fiecare dintre ei era cel puțin un an diferență. Toți membrii familiei aveau un aer încântat, arborând niște zâmbete largi care le brăzdau pielea zgrunțuroasă a feței, înroșită de vânturile stepei, de nisipurile deșertului și de arsura ninsorilor, iarna. Yeruldelgger fusese și el ca ei, un copil al stepei, dar asta într-una dintre primele sale vieți.

– Deci, domnule comisar? Îndrăzni să i se adreseze polițistul de district.

– Deci? E o pedală. De mărime mică. Bănuiesc că știi și tu cum arată o pedală, nu, domnule polițist?

– Da, domnule comisar. Are și fiul meu bicicletă.

– Splendid, oftă Yeruldelgger, deci știi ce-i aia o pedală.

¹ Robă tradițională mongolă. (n. trad.)

– Da, domnule comisar.

În fața lor, familia de nomazi aliniată în scara măgarului le asculta schimbul de replici continuând să surâdă. În spate se vedea iurta lor albă și, peste tot în jur, stepa înverzită, ondulată de vânt până în depărtare, până la orizontul albastru al primelor dealuri. Nu se mai distingeau nici măcar drumeagul de țară strâmt pe care mașina de teren rusească îi legănase până la iurtă. Yeruldelgger își sprijini pe coapse mâinile puternice, cu palmele întinse, ca un luptător japonez de sumo și își vârî capul între umeri, în încercarea de a-și reține furia care-i urca în gât.

– Și pentru asta m-ai chemat tu aici?

– Da, domnule comisar...

– M-ai făcut să pierd trei ore pe drumul de la Ulan-Bator până aici pentru o pedală ieșită din pământ?

– Nu, domnule comisar, ci din cauza mâinii!

– A mâinii? Ce mână?

– Mâna de sub pedală, domnule comisar.

– Cum? Sub pedala asta e-o mână?

– Da, domnule comisar, acolo, sub pedală, e-o mână!

Fără să se ridice de unde stătea, Yeruldelgger își lungi gâtul ca să se poată uita de jos în sus la mutra polițistului de sector. Țăsta-și bătea joc de el?

Numai că figura polițistului nu reflecta niciun fel de emoție. Nici urmă de umor. Niciun semn de inteligență. Nu era nimic altceva decât o figură plină de clasică obediență față de superiori, o figură de om absolut mulțumit în propria-i incompetență. Ca să nu explodeze, Yeruldelgger își îndreptă toată atenția asupra respectivului obiect, a cărui prezență căpătase brusc o semnificație mult mai dramatică. Avem aici capătul unei pedale mici, care răsare din pământ, relativ perpendicular pe linia orizontului, iar acum, sub ea: este o mână!

– Păi de unde știi că e o mână dedesubt?

– Au dezgropat-o nomazii, domnule comisar, răspunse polițistul.

– Au dezgropat-o!? Cum așa, au dezgropat-o? sări Yeruldelgger în furia lui surdă.

– Au dezgropat-o, domnule comisar. Au săpat împrejur și au dat pământul deoparte. Copiii au văzut pedala care ieșea din pământ în timp ce se jucau și au săpat să o scoată. Și tot săpând așa, au găsit mâna.

– O mână? Sunt siguri, era o mână? O mână adevărată?

– O mână de copil, da, domnule comisar.

– O mână de copil?

– Da, domnule comisar, o mânuță mică. Mică, așa, ca de copil?

– Și acum unde e această mână de copil?

– Dedesubt, domnule comisar.

– Dedesubt? Dedesubt, unde?

– Dedesubt sub pedală, domnule comisar.

– Vrei să spui c-au îngropat-o la loc? Au îngropat la loc mâna?

– Da, domnule comisar. Cu tot cu pedală, domnule comisar.

Yeruldelgger își ridică ochii înspre familia de nomazi. Ședeau în continuare liniștiți în scara măgarului, în robele lor multicolore, pe fondul albastru-saturat al cerului. Se uitau toți la el, dând din cap cu surâsul lor larg, ca să confirme raportul sectoristului. Își răsuci din nou gâtul ca să-l privească de jos în sus pe polițist.

– Au îngropat-o la loc! Sper că i-ai întrebat și de ce!

– Sigur că da, domnule comisar: ca să nu contamineze scena crimei...

Yeruldelgger înțepeni în mișcarea lui ca să se asigure că auzise bine ceea ce tocmai auzise.

– Poftim!?

– Ca să nu contamineze scena crimei, repetă polițistul de sector, cu un strop de mândrie în glas.

– *Ca să nu contamineze scena crimei!!!* Dar de unde-au mai scos și tâmpenia asta?

– E din *Experții din Miami*. Mi-au spus că se uită mereu la *Experții din Miami* și că Horacio, șeful *Experților din Miami*, recomandă de fiecare dată ca perimetrul crimei să nu fie contaminat.

– *Experții din Miami!* exclamă Yeruldelgger.

Se ridică încet, cu o mișcare îngreunată de oboseală și descurajare și căută din ochi iurta din spatele nomazilor, care se ridicaseră toți odată cu el. Se temea să se uite la ceea ce ar fi trebuit să remarce de cum a sosit. Aplecă puțin capul și, într-o parte, în spatele unchiașului, văzu acum antena parabolică de mari dimensiuni îndreptată spre cerul nevinovat și imens pe care se afla, undeva, invizibilă, nenorocita de pasăre din metal care-și deversa toate tâmpeniile prin iurtele din Khentii!

– Dumnezeule! oftă cu resemnare. Și ce ți-au zis, ia spune?

– Nimic, domnule comisar. Vă așteptau pe dumneavoastră. Dacă vreți să aflați mai multe, aveți de tratat cu Horacio.

– Cu Horacio?

– Cu Horacio Caine, așa-l cheamă pe șeful *Experților!* rânji polițistul de sector, arătând cu o mișcare din bărbie spre bătrânul nomad.

Yeruldelgger se întoarse atunci cu fața spre el, cap în cap, ochi în ochi, și-i șterse rânjetul idiot de pe figură dintr-o singură privire furioasă.

– Te mai porți o singură dată nerespectuos la adresa lui și te atârni cu mâna mea de calul lui în galop. Și încă de pompon. Ai priceput?

– Da, domnule comisar, se scuză polițistul, stângaci.

– Și de al tău vorbesc, nu de-al calului!

– Al meu, ce?

– Pomponul!

– Am înțeles, domnule comisar.

– Splendid!

Imediat ce făcu primul pas spre ei, membrii micii familii înțepeniră într-un fel de poziție de drepți ușor amuzată. Yeruldelgger se adresă

bătrânului cu blândețe, având grijă să fie evident întreg respectul pe care-l purta vârstei și tradițiilor lui de nomad.

– Unchiașule, aș avea mare nevoie de o lopată pentru domnul polițist și de o găleată pentru mine. Se poate?

Bătrânul nomad îl privi pentru un moment fără să schițeze vreo mișcare. Apoi se întoarse energic către băiatul cel mare și-i făcu semn să meargă să-i aducă comisarului ceea ce ceruse. Imediat ce le primi, Yeruldelgger îi aruncă lopata polițistului, care o prinse cu un gest nesigur, întoarse găleata cu gura în jos pe post de taburet și se așeză pe ea în apropierea locului din care răsărea pedala aceea micuță. Scoase un iPhone din haină și îi făcu semn băiatului celui mare să se apropie. Puștiul dădu fuga spre el tot un zâmbet și se opri în poziție de drepti.

– Te descurci cu așa ceva?

– Da, domnule comisar!

– Dar poze știi face cu el?

– Da, domnule comisar!

– Ai văzut în *Experții din Miami*, bănuiesc?

– Da, domnule comisar! Și-am mai văzut și în *Experții din Vegas*, domnule comisar!

Piculi mințea de stingea și abia se abținea să nu bufnească în râs. Yeruldelgger îi arătă cum se face o fotografie cu telefonul, pe urmă se ridică să dea ordinele necesare.

– Sora mea, îmi trebuie o bucată mare de pânză albă, te rog. Voi, copii, începeți din nou să săpați așa cum ați făcut prima dată: cu mâna goală și fără să vă grăbiți. Pământul scos să-l puneți pe cearșaful pe care o să-l aducă mama. De-acord?

Cei trei puștani și bătrânul aprobară din cap.

– Tu, reluă Yeruldelgger, tu o să faci fotografii. Știi să numeri până la cincizeci?

– Da, domnule comisar!, răspunse țăncul, luând din nou poziția aceea hilară de drepti. Unu, doi, trei, patru...

– Bine, bine, e-n regulă, te cred pe cuvânt! Numără până la cincizeci în minte, apoi fă o fotografie. Și ia-o tot așa de la capăt până îți zic eu să te oprești, da? Din când în când, o să te mai rog să faci câte o poză și cu ce o să se-adune pe cearșaf, înțeleș?

– Am înțeleș, domnule comisar!

– Iar tu, se adresă el polițistului, pe măsură ce ei scot la suprafață câte ceva, să sapi împrejur la cel puțin cincizeci de centimetri distanță de ceea ce apare, dar ai grijă să nu te duci prea adânc. Te descurci?

– Ămm... da... cred că da, domnule comisar.

Tânăra se întoarse cu o cergă albă. Cum era ultimul lucru de care avea nevoie, Yeruldelgger o desfășură în fața lui și comandă să înceapă treaba.

Lucrurile mergeau destul de rapid. Copiii scobeau cu mâna pământul pe care îl scosese deja mai devreme și îl aruncau pe pânza albă, unde Yeruldelgger îl răsflra ca să-l examineze. Din când în când, mai recupera cu vârful degetului câte ceva ce niciunul dintre ceilalți nu apuca să vadă și îl punea în niște pliculețe de plastic pe care le scotea din buzunar. Pe urmă, scutura pânza ca să arunce pământul deoparte și așeza cerga din nou, în iarbă. Curând, bătrânul își adjudecă el acest ultim rol, mândru că îl putea asista personal pe comisar, iar Yeruldelgger se feliită îndată pentru felul în care funcționa mica lui echipă.

Dezgropasera, deja, toată pedala. Se putea ghici că fusese acoperită cu un cauciuc antiderapant de culoare albă. Apăru apoi pedalierul cromat, scorojit tot, pe urmă, în scurt timp, o parte din foaia dințată și o bucată din carterul de fier roz, boțit, de sub care ieșea un capăt de lanț. Yeruldelgger făcu semn tuturor să se oprească și se ridică să se uite de mai aproape. Trase din nou aer adânc în piept, cu ochii ridicați către cer, apoi expiră lent, pe nas, concentrându-se din nou asupra descoperirii pe care o făcuse. Nu-i plăcea deloc ce vedea. Nu-i plăcea nici ce va trebui să deducă pornind de aici și, cu atât mai puțin, ce avea să iasă din asta. Era o bicicletă de pici. O bicicletă mică și roz.

De fetiță. Patru, poate cinci ani, cel mult. După înălțimea pedalierului putea deduce dimensiunile piciorușelor care îl acționaseră cândva, vioioase. După lungimea piciorușelor, care era înălțimea relativă a copilului, și mai departe, pornind de la toate acestea, vârsta. Un moț de copil: între patru și cinci ani. O țâncă. O chestiuță mică și lipsită de griji. Acum, un cadavru micuț cu gura plină de țărână... Nu trebuia să se gândească la asta. Trebuia să se forțeze să uite. Să se gândească la orice. Orice altceva decât la asta.

*

Yeruldelgger își mută atenția asupra pedalierului. Bicicleta era îngropată pe-o parte. Însă partea din față era mai înfundată în pământ, într-o poziție care îl intriga. Forma carterului roz, chiar așa stâlcită cum era, îi dădea deja o reprezentare de ansamblu a micului vehicul. Ceea ce sugera pedala, mai degrabă înclinată în față, îi confirma ideea. Încercă să își închipuie mai clar părțile încă ascunse sub pământ ca să-i ghicească mărimea. Odată ce se decisese că și-a făcut o imagine mai precisă, trasă conturul cu călcâiul în țărână și-i ordonă polițistului să sape pornind de la această limită spre centru. Câteva minute mai târziu, o bună parte din carcasa micuței biciclete era deja scoasă la lumină. Yeruldelgger nu se înșelase prea tare. Nu era bicicletă, era o tricicletă, ceea ce explica de ce partea din față era îngropată mai adânc. Această descoperire îl făcu să clocotească de furie. Bicicleta, mda, până la urmă e o treabă pentru puștanii nebnatici și care își asumă niște riscuri. Pe când tricicleta – asta chiar că-i o chestie pentru țânci. Dacă nomazii nu mințeau, atunci urma să găsească acolo o fetiță moartă, pe care o ucisese cineva, poate, și al cărei trup friv, fără viață, fusese abandonat acolo. Nu suferea uciderea de copii. Nici măcar ideea că ei pot muri!

– Domnule comisar, aici, mâna e fix aici dedesubt, zise unchiașul, arătând spre un fel de apărătoare de noroi din metal roz.

Yeruldelgger îngenunche aproape de groapă și se aplecă să se uite sub bucata de metal pe care unul dintre copii o curăța încă cu unghiile. Da, era o mânuță, nu încăpea îndoială. O mână mică de tot întinsă spre el, cu degetele pe jumătate descompuse, ca într-un gest implorator, întrucâtva chinuit.

– Nu-ți face griji, murmură Yeruldelgger, sunt aici acum, o să avem grijă de tine. Nu mai ești singură...

Nu prea credea el în mare lucru, cel mult într-o pace a sufletelor. Viața i se părea atât de greu de dus și de dificil de înfruntat că, după mintea lui, orice suflet ar fi trebuit să aibă dreptul la un pic de pace, la un pic de odihnă și un pic de respect în clipa în care o părăsește. Totuși, parcă nu cerea prea mult de la un Dumnezeu care lăsa copiii să moară cu gurițele pline de pământ, nu? Ca măcar să-i odihnească, cum ziceau așa de drăgălaș, mai pe vremuri, creștinii. Aceasta era singura promisiune care îl mai putea convinge să spere într-un posibil dincolo. Ideea odihnei în pace.

– Bun, stop, toată lumea, ne oprim. Îmi mai trebuie un cearșaf. Nu contează culoarea. Copiii să stea deoparte, cu excepția celui care face fotografii. Noi, adulții, scoatem tricicleta și o depunem pe cearșaful alb. Pe urmă scoatem trupul și-l punem pe celălalt cearșaf, de acord? Pe urmă le duc eu la Ulan-Bator, la institutul medico-legal. Haideți, să-i dăm drumul!

Era o tricicletă mică iar trupul fetei era și mai mic. Au reușit să le dezgroape repede. Puseră mai întâi tricicleta roz pe pânza albă și Yeruldelgger o examinează îndeaproape. Din cauza forței celui care o îndesase în groapă și a ploilor din timpul teribilelor furtuni de vară care îngreunaseră solul, pământul intrase în profunzime prin țevăria de metal a cadrului și ghidonului. Yeruldelgger ridică cele patru colțuri ale bucății de pânză și le înnodă peste vehicul. N-aveau decât să se descurce cu asta băieții de la laborator.

Tocmai termina de înnodat pânza când ceilalți scoaseră micul cadavru. Chircit tot, ca un copil căruia-i e frică să adoarmă. Carnea era deja destul de descompusă și se vedea o bună parte din schelet. Dar se mai puteau recunoaște câteva fâșii din fostele haine și câteva șuvițe de păr blond, cărlionțat. Două dintre degetele de la mâna pe care o văzuse în pământ se detașară. Din reflex, Yeruldelgger le ordonă oamenilor să fie mai atenți și căută din ochi cealaltă mână. De data asta, țesuturile erau cu mult mai bine conservate. Pumnulețul bieteii micuțe era crispat și strâns într-un gest despre care Yeruldelgger spera că fusese mai degrabă unul de furie decât de spaimă. Deși, la o adică, asta chiar nu mai conta absolut deloc acum!

Le recomandase să sape mult mai adânc și pe o suprafață mai largă, ca să scoată pe cât posibil corpul într-o singură bucată din locașul lui de țărână. Unchiașul fusese cel care îngenunchease lângă groapă, vârâse mâinile înăuntru și scosese cadavrul. Yeruldelgger înțeleșese că bătrânul nomad ținea ca rămășițele să fie purtate în brațe așa cum sunt purtați copiii. Gesturile acestui om însemnau iubire pentru ființa aceea mică și respect în fața morții. Rămăsese un răstimp nemișcat, pe marginea gropii, cu copilașul la piept și Yeruldelgger avusese impresia că se roagă în tăcere. Pe urmă se întorsese, făcuse câțiva pași către celălalt cearșaf roșu întins în iarba verde, îngenunchease și depusesese cu blândețe, chiar cu tandrețe, micul cadavru în mijlocul bucății de pânză. Încetase să fie o simplă grămăjoară de oase, de zdrențe, de piele și de viscere uscate și murdare de noroi, acum avea un căpșor vesel și blond, care obișnuia să râdă cristalin cocoțată în vârful acelei triciclete roz.

Yeruldelgger fusese surprins să o vadă pe tânăra femeie ieșind din iurtă cu un cearșaf roșu în mână. La toate înmormântările la care fusese în viața lui, rămășițele erau întotdeauna învelite în pânză albă. Bătrânul îi văzu nelămurirea și se apropie de el.

– Când moartea nu e naturală, când e accidentală, preoții *lama* recomandă ca mortul să fie învelit în pânză roșie.

– De ce? întrebă Yeruldelgger.

– Pentru că așa spun ei, răspunse bătrânul nomad ca și cum ar fi fost ceva de la sine înțeles. Nu-ți face griji, îi va fi bine așa, îi explică el, fără să scape din ochi trupul micuț al fetei. Când ajungi acolo, să-i iei un leagăn decent. Acoperă-l pe fund cu stofă verde, ca să se odihnească de parcă ar fi adormit între ierburile din stepă, și pe interiorul capacului să-l căptușești cu pânză albastră, ca și cerul câmpiei. Și să lipești și șapte bulgărași mici, albi, din vată pe pânza albastră, deasupra capului ei, astfel încât cei șapte zei ai Ursei Mari să se îndure de sufletul ei în timpul călătoriei. Nu uita: ai smuls-o din pământ, tradiția spune că tu ești cel care trebuie să o conduci spre cer.

– Știi, unchiașule, nimic nu-mi spune că fetița era de prin partea locului.

– Știu, dar a murit aici și e singură. Deci e de-a noastră acum, și ție îți revine datoria să ai grijă de ea.

Yeruldelgger îl privi cu atenție pe bătrânel. Avea mâinile brăzdate de hățuri și frig, obrații împietriți de nisipul vânturilor de furtună, ochii îngustați pentru a rezista iernii. Stătea acolo, lângă el, nemișcat, în *deel*-ul lui bine încins la mijloc cu centura cea groasă, cu cizmele lui de călăreț bine înfipte-n pământ. Și nu era nici urmă de furie în vorbele lui. Furia aceea surdă pe care Yeruldelgger o simțea clocotind în el, tot mai aprig, la fiecare crimă odioasă cu care trebuia să se confrunte, la fiecare moarte nevinovată, la fiecare viață făcută bucăți. O furie a răzbunării pe care, cu pumnii strânși în buzunare, cu gâtul strâns între umeri, cu inima strânsă, îi era tot mai greu să și-o controleze cu fiecare zi ce trecea. Însă bătrânul nu trăda nimic altceva decât o liniște profundă ca adâncimile unui un lac și infinită ca o câmpie. Yeruldelgger avu, dintr-o dată, senzația bizară că unchiașul nu mai era alături de ei. Era pur și simplu acolo, ca stepa însăși, ca dealurile de la orizont, ca pietrele mari și rare sau ca vântul care le surpa încet de milioane de ani. Bătrânul nu mai era un om, era o piatră. Plină. Densă. Solidă. Cu toții se opriseră, înțepenii în așteptarea a ceva, dar el stătea pur și

simplu nemișcat. Timpul părea suspendat. Apoi veni o briză ușoară și îi mângâie, se strecură între ei, scutură ierburile albastre și se pierdu deodată într-un galop voios de-a lungul stepei. Yeruldelgger o simți ca pe o lovitură în inimă: toată această libertate a stepei sălbatice cu ierburi irizate prin care alergau cai nebuni. Mâna unchiașului pe care o simți pe mâneca lui parcă-l trezi dintr-un vis.

– Sufletul ei e cu tine acum, spuse nomadul. Sunteți legați unul de altul până când ai s-o duci acolo unde trebuie să ajungă.

– Îmi pare rău, unchiașule, o să am grijă de ea cum pot eu mai bine, crede-mă, dar nu sunt legat de ea. Eu nu sunt legat de nimeni, răspunse Yeruldelgger, pe care posibilitatea că toate misterele lumii ar putea să i se aplice și lui nu-l încânta deloc.

El respecta tradițiile și credea că există lucruri de neexplicat. Influențe, interacțiuni, tot felul de interferențe. Dar nu se voia mai mult decât un spectator al acestor fenomene. Îi era destul de greu, și așa, să țină la un loc toate fragmentele haotice ale propriei lui existențe. Dacă ar fi să accepte că mai sunt și alte forțe, în afara voinței lui, care se-apucă să i-o ordoneze, ce s-ar mai alege? Propria lui viață îi alunecase deja de mult într-un neant rece și mut. O pierduse mai întâi pe fetița lui dragă, apoi pe femeia iubită care i-o dăruise, iar acum era în curs de a-și pierde și fiica – ea îl ura de-a binelea. Persoana lui nu era cel mai fericit cadou pe care să-l faci cuiva.

Comisarul Yeruldelgger Khaltar Guichyguinnkhen nu mai era un cadou pentru nimeni, de multă vreme încoace. Cum ar fi fost să accepte, atunci, că salvarea unui sufletel nevinovat ca acesta putea să depindă tocmai de el?

Decise să se întoarcă la Ulan-Bator. Nu mai avea nimic de făcut aici, nici pentru biata copilă, nici pentru protejarea indiciilor. Nu avea la el nimic cu care să sigileze perimetrul. Le ceru nomazilor să adune pietricele albe ca să delimiteze o suprafață de jur împrejurul gropii deschise, în interiorul căreia nimeni nu trebuia să aibă acces până la

noi ordine. Poate că Solongo și echipa ei de cercetători vor vrea permisiunea de a investiga zona pentru indicii suplimentare.

Yeruldelgger își surprinse un surâs interior imaginând episodul. Pentru o secundă, parcă îl și văzuse pe bătrân proțăpît drept, cu picioarele depărtate și mâinile-n șolduri, filmat în contraplonjeu, cu capul lăsat pe-o parte, uitându-se strâmb peste ochelarii Ray-Ban de un verde-oglinďă. Și puțin roșcățel așa, în plus! Sigur că se mai uita și el la *Experții din Miami* când apuca să privească la televizor. Îl știa și el pe Horacio Caine. Avea și el o viață. Împutinată, petrecută seara, din când în când. În răstimpul dintre două coșmaruri.

– Ascultă, unchiașule, îți promit că o să fac tot ce pot, dar eu nu sunt decăt un comisar de la criminalistică. Viața mea se compune din adunatul cadavrelor. Nu pot să dau socoteală de toate sufletele morților pe care îi recuperez.

Chiar atunci, Yeruldelgger văzu un câine galben intrând în perimetru și scormonind prin pământul reavăn al mormântului cu o satisfacție obscenă. Văzând că prinsese deja cu botul lui vorace unul dintre degețelele căzute din micul cadavru, apucă de pe jos prima piatră și îl alungă cu atâta furie și violență încât îi lăsa perplecși pe toți ceilalți.

– Înțeleg, îi răspunse bătrânul, întorcându-se spre el.

Se ridică puțin pe vârfurile cizmelor, își puse mâinile aspre pe umerii comisarului și îl privi drept în ochi. Un zâmbet larg îi lumină chipul tăbăcit de toate anotimpurile stepei.

– Înțeleg, repetă el, dar nu ești tu cel care decide. Numai spiritele pot hotărî astfel de lucruri! Și cele trei suflete străine pe care le-ai abandonat acolo, în oraș, te cheamă și ele, din nou. Să nu le uiți nici pe acelea!

Pe când polițistul de district le zgâlțâia mașina de teren în direcția drumului forestier, Yeruldelgger o văzu pe tânăra femeie binecuvântându-le calea. Ținea în dreptul ochilor o cupă micuță care, știa și el foarte bine, era umplută cu cel mai proaspăt lapte abia muls, și cu un

gest plin de credință și respect schițat din vârful degetelor, stropea spre cele patru puncte cardinale. Dincolo de gândul la cadavrul micuț, chircit în portbagaj, și la cele trei trupuri de chinezi care îl așteptau, mutilate, în Ulan-Bator, Yeruldelgger se trezi simțind, totuși, un soi de bucurie că aparținea acestui ținut unde oamenii îi binecuvântează pe călătorii plecați în cele patru vânturi și unde sicriul împarte același nume cu leagănul. Un soi de bucurie...